

VARA KOMMUN

Kulturplan för Vara kommun 2017-2021

Antagen av kommunfullmäktige 2017-02-27 § 8

Innehållsförteckning

Inriktningsmål	1
För vem skrivs en kulturplan?.....	1
Läsanvisning	2
Uppföljning	2
Bakgrund.....	2
Kulturpolitik och styrande dokument	3
Vara kommuns övergripande mål 2016-2019	3
Framgångsfaktorer 2016-2019	3
Sektorsprogram 2016-2019	4
Regional kulturpolitik.....	4
Nationell kulturpolitik	5
Internationell kulturpolitik.....	5
Lagrum.....	5
Demokratiska värden i kultur- och konststartspolitiken	6
Tillgänglighet.....	6
Barn/unga.....	7
Stödformer	7
Ekonomiskt stöd	7
Sponsring	8
Verksamhetsstöd	8
Kulturområden	9
Bibliotek – läsande – litteratur	9
Natur- och kulturarv.....	9
Idrott	10
Konst, arkitektur, form och design	11
Scenkonst.....	13
Dans	13
Musik	14
Teater	15
Nycirkus	15
Film	15
Slöjd	16
Arkiv	16
Kultur och samhälle	16
Kulturen i samhällsutvecklingen - Varamodellen	16
Kulturen som samhällsutveckling – planering med kulturen som grund	17
Kulturen som samhällsutveckling - Utveckling av Sprinten-området ..	17
Civilsamhälle och ideell verksamhet	17
Kultur och folkhälsa.....	18
Kultur och internationalisering	18
Kultur och miljö	18
Kultur och näringsliv	19

VARA VÅGAR!

I Vara finns det goda livet, hos oss är alla välkomna, här ser vi lite längre. Vi bygger för framtiden!

Vara kommuns vision ur Strategisk plan 2016-2019.

Inriktningsmål

Det finns ett sammanhang för varje människa i Vara kommun. Det livslånga lärandet och det offentliga samtalet i kulturlivet behövs i en levande demokrati.

- Kulturplanen är ett levande dokument som ger uttryck för Vara kommuns kultur- och konststartspolitik.
- Förutsättningarna för utveckling av ett rikt kulturliv stärks och bidrar till att kommunens vision och mål nås.
- Det kulturella området där idrott och friluftsliv ingår bidrar starkt till hela kommunens utveckling.
- Kultur- och konststartspolitiken i Vara kommun främjar invånarnas personliga utveckling och delaktighet i såväl det offentliga livet som näringslivet.
- Barn och unga är prioriterade grupper.
- Kreativa företag utvecklas och kulturarbetare hittar fler möjligheter att helt eller delvis leva på sin konst och sitt kunnande.
- Kulturen är närvarande i människors liv, vilket stärker känslan av sammanhang och livskvalitet.
- Fysisk tillgänglighet, vilja till engagemang och socioekonomisk jämlikhet stärker delaktigheten i olika delar av kulturlivet och därmed i samhällslivet i stort.
- Kulturplanen är grunden för kommunens sätt att arbeta med konststarts- och kulturfrågor (inbegripet idrott, friluftsliv- och föreningsfrågor).
- Kommunens kultursyn bygger på att ta tillvara resurser som stärker kulturens egenvärde och därmed betydelse för utveckling och tillväxt.
- Verksamma kulturarbetare, kreativa näringar och andra aktörer finner stöd i kulturplanen.

För vem skrivs en kulturplan?

Kulturplanen är ett policydokument för Vara kommuns politiker och tjänstemän och ger bakgrund av betydelse för kulturaktörer och allmänhet. Den har ambitionen att vara vägledande och inspirerande för både organisationer och enskilda och kompletterar sektorsprogrammet för kultur, som främst vänder sig till kommunens egna verksamheter. Kulturplanen pekar ut utvecklingsområden och prioriterar insatser.

Kulturplanen beskriver kulturens roll i samhällsutvecklingen. Den samspelar med styrande dokument på nationell, regional och delregional nivå liksom kommunens egna planer och mål.

Kulturplanen påverkar kommunens nämnder och styrelser och ger underlag för diskussioner kring beslut som påverkar den operativa verksamheten på olika sätt. Kulturplanen är tänkt att inspirera organisationer, enskilda och andra aktörer till egna och gemensamma aktiviteter.

Kulturplanen kan påverka verksamma kulturaktörer som helt eller delvis lever av kulturverksamhet genom att ge kunskap om kommunens förhållningssätt till kultur. Kulturplanen påverkar också många kulturaktörer som är amatörer och/eller frivilliga i föreningar eller andra sammanhang. Kulturplanen kan påverka övergång mellan professionalism och amatörism då amatörer kan betraktas som potentiella företagare eller medarbetare i de kreativa näringarna. En kulturaktör kan vara professionell utan att vara företagare. Kulturplanen kan påverka personer med ambitioner oavsett var i samhället de finns.

Läsanvisning

Texten är skriven i presens för att markera att den beskriver ett förhållande som är beslutat i och med antagandet av kulturplanen.

Kulturplanen följs upp av en handlingsplan med ansvarsområden uppdelade per förvaltning.

Uppföljning

Kulturplanen består följande dokument:

Kulturplan för Vara Kommun. Antas /2017-0227/ tillsammans med bilagorna 1-5.

Bilaga 1: Program för kultur – barn och unga i Vara kommun.

Bilaga 2: Stöd till folkbildning och ideell verksamhet i Vara kommun.

Bilaga 3: Kulturstipendier och kulturpris i Vara kommun.

Bilaga 4: Biblioteksplan för Vara kommun.

Bilaga 5: Konsturvalspolicy för Vara kommun.

Bilaga 6: Gestaltningsprogram för Vara kommun. Nuvarande (kf §9 2009-02-23) revideras/ersätts av ett nytt senast i september 2018.

Bilaga 7: Program för friluftsliv i Vara kommun. Antas senast i september 2018.

Kommunstyrelsen är ansvarig för kulturplanens måluppfyllelse och den årliga uppföljningen. Verksamhetsmål som formuleras med kulturplanen som grund inkluderas på normalt sätt i berörda tjänstemäns rapportering via kommunens IT-verktyg som en enkel progressionsrapportering.

Bakgrund

Kulturbegreppet kan delas upp i två delar.

Det antropologiska kulturbegreppet beskriver kulturen i en gemenskap, t ex i form av traditioner och levnadsmönster. Det är också basen för metoder som arbetar med ”mjuka” frågor som attityder, engagemang, förutsättningar för god samhällsutveckling eller positiv näringsverksamhet. **Kulturpolitiken** baseras på det antropologiska kulturbegreppet.

Det humanistiska kulturbegreppet innefattar konstarterna, inklusive både utövare, processer och resultat. **Konstartspolitiken** beskriver kommunens arbete för att bereda konstarterna goda utvecklingsmöjligheter i Vara kommun.

Kulturens roll är därmed inte en utan många, och kulturen har många röster. Kulturen är en omistlig kanal för yttrandefrihet och åsiktsfrihet. Den lyfter fram kreativa processer och förmågor som är betydelsefulla för att ge röst åt nya idéer och skapar förutsättningar att förstå andras synpunkter och förhållanden. Den spelar roll för företagsamhet, livskvalitet och demokratisk samhällsutveckling.

Allmänheten möter kulturlivet på scener, i föreningslivet, i det offentliga rummet eller på helt oväntade ställen. Effekten blir allt från överraskande och/eller provocerande till upplyftande och/eller traditionsbärande. Allmänheten består av alla som befinner sig på plats vid tidpunkten för upplevelsen, dvs. inte enbart invånare eller medborgare.

Vara kommun betonar kulturens roll i alla verksamheter, vilket syns i strategiska mål.

Kulturpolitik och styrande dokument

Vara kommuns övergripande mål 2016-2019

I Vara kommun trivs alla att leva och bo.

Framgångsfaktorer 2016-2019

För att nå det övergripande målet ska kommunen arbeta med framgångsfaktorer där kulturen syns tydligt:

- **Entreprenörskap:** I Vara kommun finns ett entreprenörskap och ett starkt och varierat näringsliv, ett gott företagsklimat och en stark entreprenörsanda. Entreprenörskap skapar tillväxt, framtidstro och gynnar en positiv utveckling av hela kommunen. Vara kommun ska ta tillvara på den kreativitet och det entreprenörskap som finns.
- **Mötesplats:** Vara kommun har ett strategiskt geografiskt läge, mitt i Västra Götaland. Det geografiska läget förstärks med goda kommunikationsmöjligheter. Vara kommun ska bli en än mer naturlig mötesplats för människor i regionen.
- **Kultur:** I Vara kommun finns ett väl utbyggt kulturellt utbud som är stort, varierat och tillgängligt för alla. Det är en viktig faktor för ökad folkhälsa, attraktivitet och näringslivets utveckling. Konserthuset är en motor för fortsatt framgång. Vara kommun ska stärka kulturen i vardagen.

- Internationalisering: Vara kommun behöver internationella kontakter för att strategiskt och målmedvetet utveckla kommunen genom att lära av varandra. Kommunen ska vara nyfiken på, och skaffa sig kunskap om, förändring och utveckling i omvärlden. Det internationella arbetet ska även komma fler till del, främst ungdomar. Vara kommun ska stärka samarbetet med människor och organisationer runt om i världen.
- Kompetens: För Vara kommun är kompetens en av grundbultarna för att nå framgång. Kompetens ökar möjligheterna för tillväxt och för varje individ att nå dit den vill. Vara kommun ska aktivt arbeta för att öka tillgången på kompetens bland kommunens invånare och medarbetare.
- Infrastruktur: Vara kommun behöver väl utbyggd infrastruktur och goda digitala kommunikationsvägar för att kunna bibehålla och utveckla en levande landsbygd. Vara kommun ska medverka till att förbättra infrastrukturen såväl inom som till och från kommunen.
- Inkludering: Vara kommun behöver mångfald och inkludering för utveckling och ökad tillväxt. Alla människor oavsett kön, könsuttryck eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder är en stor tillgång för kommunen. Vara kommun ska ta tillvara alla invånares kunskap, kompetens och entreprenörskap.

Sektorsprogram 2016-2019

Vara kommun arbetar med sektorsprogram som sträcker sig tvärs över nämndsorganisationen. Alla kommunens verksamheter arbetar efter innehållet i sektorsprogrammen på samma sätt som övriga centralt antagna mål.

- Vara kommun ska stärka kulturutbudet. Kulturaktiviteter ska ingå som en naturlig del i alla kommuninvånarens vardag.
- Vara kommun ska uppmärksamma och agera på möjligheter. Entreprenörskap skapar värden – finansiellt, kulturellt och samhälleligt – och stärker konkurrenskraften.
- Vara kommun ska skapa förutsättningar för samarbete och förståelse mellan människor och organisationer i olika nationer. Internationellt arbete utvecklar hela kommunen.
- Vara kommun ska skapa förutsättningar för en bra start i livet och för en god och jämlik hälsa genom hela livet.
- Vara kommun ska ta globalt ansvar. Miljöarbetet ska skapa förutsättningar för effektiv resursanvändning och minskad klimatpåverkan.

Regional kulturpolitik

Västra Götalandsregionens visionsdokument *Det goda livet* från 2005 är basen för *Västra Götaland 2020, strategin för tillväxt och utveckling i regionen 2014-2020*. På dessa dokument grundas både den regionala kulturstrategin *En mötesplats i världen* och den delregionala *Genomförandeplanen - strategi för tillväxt och utveckling*

för Skaraborg. Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019 beskriver hur både den nationella och regionala kulturpolitiken ska genomföras i regionen.

Nationell kulturpolitik

Nationella kulturpolitiska mål beslutades i riksdagen 2009¹:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Regeringens tio friluftslivsmål från 2012 ²:

tillgänglig natur, stärkt engagemang för friluftslivet, allemansrätten, tillgång till natur för friluftsliv, attraktiv tätortsnära natur, friluftslivets del i hållbar utveckling/utveckling av landsbygden, skyddade områden, ett rikt friluftsliv för skolan, kunskap om friluftslivet samt friluftsliv för god folkhälsa.

Internationell kulturpolitik

FN och FN-organ omfattar i många fall rättighetsfrågor som berör kultur i konventioner och manifest. Kända exempel är barnkonventionen³ och förklaringen om de mänskliga rättigheterna⁴ som båda berör kulturella aspekter. Manifest kring folk- respektive skolbibliotek har tagits fram av UNESCO.⁵

EU:s kulturpolitik bygger på subsidiaritetsprincipen (närhetsprincipen) och ska kompletteras med nationella insatser.⁶

Lagrum

Det enda lagrum som är direkt riktat till kultursektorn på lokal nivå är Bibliotekslagen⁷. I övrigt återfinns de kulturella aspekterna i t ex Skollagen och läroplanerna, Socialtjänstlagen, Diskrimineringslagen, Kulturmiljölagen (KML) och Plan- och bygglagen (PBL).

¹ Tid för kultur. Regeringens proposition 2009/10

² www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2012/12/skr.-20121351/

³ FN:s konvention om barnets rättigheter/FN. - 1989

⁴ FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna/FN. 1948

⁵ Folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest/UNESCO. - 2006:1

⁶ En europeisk agenda för kultur i en alltmer globaliserad värld/EU. - 2007

⁷ Bibliotekslagen (SFS 2013:801)

Demokratiska värden i kultur- och konststartspolitiken

I Vara kommun sätts kulturen och konsten i sammanhang med andra politikområden. Precis som mångfald i naturen behövs för långsiktig överlevnad behöver ett demokratiskt lokalsamhälle den mångfald som kulturen och konsten ger. Kultur och konst har också ett egenvärde, t ex som kreativa processer eller olika uttryck.

Kultur- och konststartspolitiken är speciellt viktig för att stärka grundläggande friheter som yttrande- och mötesfrihet, och rättigheter som rätten till fri information och åsiktsbildning.

Demokratiaspekten ställer stora krav på att kultur- och konststartspolitiken ska omfatta alla, dvs. motverka de sju diskrimineringsgrunderna.⁸ En fri och jämlik tillgång till kulturen är basen för ett fritt och jämlikt samhälle.

Ett gott värdskap förmedlar känslan av att vara välkommen och höra till. Ett gott värdskap är tillsammans med kreativa processer nödvändigt för delaktighet och sammanhang oavsett om det gäller engagemang i det demokratiska samhället, kulturlivet eller framgången för kulturella och kreativa näringar. Nyinflyttade till Vara kommer med en kulturell ”ryggsäck” som är en given resurs för kommunen, oavsett var man flyttar ifrån. Den lokala kulturen kan överbygga osäkerhet när man kommer ny på samma sätt.

Tillgänglighet

Oberoende av vem man är, var man bor, hur man kan eller vill ta del av kultur- och samhällsliv har man grundläggande rätt till det utbud som erbjuds eller att engagera sig i aktiviteter av kulturell art som stöds av Vara kommun. Nätverket av platser för möten är en förutsättning för ett rikt kulturliv.

Kommunen stärker via sina verksamheter tillgängligheten genom att stödja människors egna initiativ till delaktighet och hitta former för att nå ovana kulturkonsumenter. Ett särskilt ansvar finns relaterat till människor som beviljats stöd i den dagliga livsföringen. Kulturlivets aktörer uppmanas att arbeta med samma utgångspunkt för tillgänglighet.

För allas deltagande behöver alla former av tillgänglighet beaktas. Språket är basen för kommunikationen mellan människor, oavsett om det handlar om behov av lättläst information på svenska eller andra språk eller hur man gör sig förstådd med varandra i vardagen. Kommunen och andra aktörer uppmärksammar språkets betydelse i den mediala kommunikationen och verksamheternas vardag.

Socioekonomiska faktorer och funktionsvariationer påverkar människors möjligheter att ta till sig och ta sig till olika kulturevenemang. Kulturella aktiviteter är grundläggande för känslan av sammanhang och inkludering. Tillgängligheten möter publikens olika behov.

⁸ De sju diskrimineringsgrunderna är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Varamodellen samordnar verksamheter som främjar tillgänglighet genom kultur, och ökar kännedomen om befintliga aktiviteter så att målgrupper breddas.

Det livslånga lärandet som ligger inbyggt i allt kulturutövande och all kulturkonsumtion innebär i sig en utökad tillgänglighet. Folkbildningens informella och oformella lärande är en viktig pusselbit i samhälls- och kulturlivet.

Kulturlivet i Vara har en stor spridning. Lokaler ägs av föreningar, privata aktörer och kommunen. Kulturlivets aktörer har ansvar för att alla olika aspekter på tillgänglighet beaktas, t ex fysiska aspekter, språk, attityder och värdskap.

Barn/unga

Alla barn har rätt till kultur. Barn och unga är en prioriterad grupp i Vara kommuns kultur- och konststartspolitik.

Skolans arbete med kultur är en viktig grund för barns och ungas delaktighet i kultur- och samhällsliv under uppväxtår och för delaktiga vuxna i framtiden. Skolans möjligheter att arbeta med professionella kulturutövare och föreningsliv är av stor betydelse, liksom arbetssätt som ger MIK-kompetens⁹ och/eller naturligt involverar t ex drama, dans, musik, film, litteratur, design, bildkonst och kulturarv. Skolans pedagogiska kompetens är viktig för att maximera utbytet med andra institutioner och organisationer. Regionens stöd till lokala kulturaktiviteter för barn och unga förutsätter en organisation på plats där företrädare för skola och kulturliv finns med.

Kommunens kulturinstitutioner och föreningslivet samarbetar/samverkar för att så många barn och unga som möjligt ska kunna ta del av kulturupplevelser och skapande verksamheter. Ändamålsenliga lokaler ger kulturinstitutionerna möjligheter att utveckla regelbunden deltagande verksamhet åt de flesta konstarter och stärka samarbetet med skola, förskola och barnverksamheter i föreningslivet.

För barns upplevelse av trygghet och uppmuntran spelar de vuxna den största rollen. För barnens skull är det därför viktigt att vuxna kan uppmuntra fantasi och engagemang. För barnens skull behöver alla vuxna känna delaktighet i kulturlivet.

Bilaga 1: Program för kultur – barn och unga i Vara kommun

Stödformer

Ekonomiskt stöd

Att stödja föreningsliv och andra ideella krafter ger förutsättningar för att genom praktisk verksamhet öka delaktigheten i samhällslivet. Som en del av det livslånga lärandet ger föreningslivet inte bara möjlighet att utöva intressen som fotboll eller teater, utan också en inblick i och kunskaper om hur demokratiska beslut fattas och vikten av respekt för individens potential.

⁹ MIK = medie- och informationskompetens

Vara kommuns ekonomiska stöd för ideell verksamhet prioriterar aktiviteter och verksamhet framför stöd till lokaler och är därför till största delen aktivitets- och/eller uppdragsbaserade. Kultur- och samhällslivet är beroende av tillgängliga lokaler för föreningsdriven verksamhet och andra aktiviteter. Ekonomiskt stöd ges därför generellt till samlingslokaler och enligt särskilda avtal till skötsel och upprustning av lokaler och anläggningar som i hög grad används även av andra än den ägande föreningen.

Stöden till föreningar och folkbildning är: Aktivitetsstöd barn och unga, Aktivitetsstöd samlingslokaler, Aktivitetsstöd arrangemang, Stöd till upprustning, Stöd till utveckling, Stöd enligt särskilda avtal och Stöd till studieförbunden. Vara snabb är ett aktivitetsstöd för unga mellan 13-26 år som inte ges till föreningar. Alla kommunens stöd till ideellt arbete och folkbildning bör gå via Bildningsnämnden.

Vara kommun delar varje år ut två kulturstipendier med inriktning mot idrott/friluftsliv respektive konstnärskap för att möjliggöra utveckling och vidareutbildning eller för att uppmuntra ungdomar till fortsatt engagemang.

Vara kommun delar i samarbete med Sparbanken Skaraborg även ut ett kulturpris som belöning till en person eller flera som utfört en betydelsefull insats. Andra priser som ofta har kulturanknytning är folkhälsopriset och miljö-/byggnadsvårdspriset. Vara kommun bör uppvakta personer som vinner framgång inom kulturområdet.

Bilaga 2: Stöd till folkbildning och ideell verksamhet i Vara kommun.

Bilaga 3: Kulturstipendier och kulturpris i Vara kommun.

Sponsring

Med sponsring avses ett affärsmässigt avtalsförhållande med ömsesidiga förpliktelser, där sponsorn tillhandahåller kontanta medel, varor eller tjänster i utbyte mot någon form av exponering av sitt varumärke, företagsnamn eller andra förmåner.

Sponsring kan vara riktad åt båda hållen, det vill säga med kommunen (eller de kommunala bolagen) som sponsor eller som mottagare av sponsorstöd.

Eftersom sponsring innebär värdeöverföringar mellan kommunen och enskilda näringsidkare ska noggranna överväganden alltid göras i samtliga fall som rör sponsring. Ett sponsorsamarbete får aldrig ge en sponsor inflytande över kommunala beslut. Det är viktigt att kommunens verksamhet bedrivs sakligt och opartiskt.

Verksamhetsstöd

Utöver ekonomiskt stöd stöttar kommunen föreningar genom rådgivning i föreningsfrågor, föreningsregister på kommunens webbsida, träffar för föreningsaktiva och genom att ge information om bidragsmöjligheter från stiftelser, fonder, Västra Götalandsregionen, Leader med flera. Råd ges även till enskilda eller privata kulturintressenter i olika frågor.

Arrangörsutveckling

Arrangörerna är en viktig länk mellan kulturen och publiken, d v s kommuninvånare/besökare. Lokala arrangemang gynnar orten på många sätt, t ex genom att öka flödet av människor och bidra till mötesplatser och samhörighet. Det är av stor vikt att lokala arrangörer uppmärksammas och får stöd och goda förutsättningar för sitt arbete. För att vidga deltagandet är det viktigt att utveckla och bredda arrangörsleden för att nå personer som idag är underrepresenterade, som t ex unga och personer med utländsk bakgrund.

Omvärldsbevakning

Omvärlden förändras snabbt. Nya möjligheter dyker upp, gamla strukturer försvinner. Människors livsförhållanden förändras liksom vad den personliga upplevelsen av livskvalitet. Nya vägar att kommunicera dyker upp och förändrar situationen för enskilda, organisationer och företag. Kommunen bevakar förhållanden av betydelse för den ideella sektorn.

Kulturområden

Bibliotek – läsande – litteratur

Bibliotek handlar om människor och människors rätt till information, kunskap och kultur. Om att kunna bilda sig en självständig och välgrundad uppfattning. Om att tillsammans med andra få diskutera gemensamma frågeställningar. Om att bilda och utbilda sig.

Niclas Lindberg, avgående ordförande Svensk Biblioteksforening, 2016

Skol- och folkbibliotek har som huvudsakliga uppgifter att förmedla information och litteratur utan kostnad till låntagare, dock med olika inriktning. Bibliotek är folkbildande institutioner som inte bara tillhandahåller böcker. Programutbud, elektroniska resurser och andra kunskaphöjande aktiviteter finns också på moderna bibliotek. Kunskapsnivån tillsammans med grundläggande friheter är grunden för ett samhälles utveckling i fred och frihet. Läsning om än på olika sätt är basen för kunskapsbildning och delaktighet i samhällets funktioner likaväl som i den enskildes egen bildningsgång. Läsningen skapar förutsättningar för att förstå även det som inte berör den egna situationen. Orden, muntliga eller skriftliga, är utgångspunkten för att skapa förståelse för individuella behov och önskemål. Ett samhälle där människor har läsförmåga skapar möjligheter. Människor som förstår på djupet vad de läser skapar goda samhällen. Litteraturen fördjupar förståelsen av att vara människa i samhället och tiden.

Vägarna till litteraturen är många, litteraturens vägar till läsarna ännu fler. Kommunens roll via alla verksamheter omfattas av grundprinciperna i kulturplanen och dess bilagor.

Bilaga 4: Biblioteksplan inklusive medieurvalsprinciper för bibliotek i Vara kommun.

Natur- och kulturarv

I de flesta bygder finner man pusselbitar och ledtrådar till den egna historien. Tillsammans med gemensamma värdegrunder fogas de till individens uppfattning om sig själv, sin egen potential och den egna rollen i den historia som

skapas idag. Stolthet över historien föder stolthet över nutid och tro på framtiden. Bygdens identitet möter besökaren eller den nyinflyttade, skapar intresse för trakten och lust att utforska, stanna kvar, tillföra nya tankar och föra ut Varas kvaliteter över världen.

Förutom byggnader och andra fysiska artefakter¹⁰ finns kulturarv också i form av berättelser, traditioner, sägner och sagor. Berättelser finns i form av foton, film, tryckta källor, och muntlig tradition. Odokumenterat arv hotar att försvinna i en allt snabbare takt när förmedlarna inte längre finns kvar och trådarna brister. Samtidigt fogas vår egen tid till kulturarvet.

Natur- och kulturarvet inbegriper också företeelser där odlingslandskapets speciella arv finns representerat, liksom miljöer där naturen återtar områden som en gång varit centrala för människor.

Människans allra äldsta historia i Norden finns representerad i trakten. Därifrån finns en linje av påverkan utifrån som i alla tider påverkat bygderna genom nya idéer och tankesätt.

Natur- och kulturarv är också grundläggande förutsättningar för framtidens besöksnäring. Varas natur- och kulturarv är intressant för människor långt utanför Sveriges gränser. Det är också en resurs i lokal utveckling. En god kunskap om kulturarv, bebyggelse och naturmiljöer är nödvändig för planering och utveckling.

Med utgångspunkt i regeringens tio friluftslivsmål (se ovan Nationell kulturpolitik) är kommunens ambition att ge god tillgång till friluftsliv i Vara kommun i syfte att bidra till invånarnas möjligheter till ett aktivt friluftsliv och förutsättningar för en ökad natur- och kulturturism. Kommunens stöd till friluftsanläggningar, prioriteringsordningen mellan friluftsområden och deras inriktningar, ansvarsfördelning t ex för marknadsföring, förbättrad tillgänglighet till naturområden och utvecklingen av tätortsnära naturområden är viktiga aspekter.

I Vara kommun finns goda miljöer för vistelse i skog och mark men tillgängligheten till ett aktivt friluftsliv i sådana miljöer varierar. På många ställen gränsar tätortsbebyggelse till odlingslandskapet, vars speciella skönhetsvärden kännetecknar stora delar av kommunen, men som ofta inte erbjuder möjligheter till aktivt friluftsliv på samma sätt.

Idrott

Fysisk aktivitet ger glädje, styrka och välbefinnande. Föreningsengagemanget tillför gemenskap med andra som har samma intresse och möjlighet att engagera sig i verksamheten både för sin egen skull men också för barnens. Idrotten inbegriper en mängd aktiviteter för alla åldrar – hela familjen kan vara aktiv i samma gemenskap. Utöver den stora betydelsen för folkhälsan kan idrotten medverka till personlig utveckling – fysiskt, psykiskt och socialt. Föreningen är demokratisk så barn och nya medlemmar får tidigt lära sig att ta ansvar och att dela på både jobb och glädje. Både barn och vuxna lär sig genom idrotten att umgås med och förstå andra människor genom att ha roligt,

¹⁰ Artefakt=föremål tillverkat av människan

kämpa mot gemensamma mål och glädjas. Hårt arbete räcker inte alltid för den framgång som premieras i tävlingsidrotten. Att tackla och hantera motgångar är också en betydelsefull erfarenhet. I idrotten lär man sig genom delaktighet att både vinna och förlora med värdighet och respekt för andra.

I Vara kommun erbjuder idrottsföreningarna ett brett spektrum av verksamheter och idrottsinriktningar. Engagemanget i föreningarna är stort. Många föreningar har en stor betydelse i bygdens kulturella arv då föreningarna funnits på orten i många år.

Idrottens språk är universellt. Många idrottsföreningar i Vara kommun har ett växande antal medlemmar med olika ursprung, religioner och kulturer som deltar tillsammans. Föreningarnas insatser är mycket viktiga för samhället, då deltagarna lär känna varandra genom gemensamma erfarenheter och mål. Vidgad förståelse och respekt motverkar främlingsfientlighet och rasism.

Framtiden ser generellt sett tuff ut för många föreningar då antalet personer som är villiga att ta över ideellt ansvar minskar. Samarbeten mellan föreningar krävs för att möta framtiden, öka medlemsantalen och hitta nya sätt att organisera sig för att fler ska engagera sig ideellt.

Konst, arkitektur, form och design

Gestaltning

En ortens identitet kan beskrivas som en gemensam uppfattning om en ortens historia, vardagsliv och potential. En plats identitet ger förutsättningarna för utveckling av orten och är en mycket viktig del av planeringen av det offentliga rummet. Den lokala kulturen som underlag för planering ökar förutsättningar för inflytande för dem som bor och verkar på en ort.

Gestaltning är lika viktig för att skapa långsiktigt hållbara boendemiljöer och därmed göra Vara kommun till ett attraktivt alternativ när man väljer boendeort.

Gestaltningen av det gemensamma rummet innehållande gator, torg, parker och andra platser har stor betydelse för det liv som levs i orterna. De intryck det offentliga rummet ger påverkar både upplevelsen och de handlingar som utförs - vilka vägar som väljs, möjligheten till möten, vilka butiker som besöks och om besökare återvänder eller inte. En genomtänkt estetik stärker en plats identitet och återkommande element skapar igenkänning. Den offentliga konsten är en omistlig del av det offentliga rummet.

Gestaltningensprogrammet (kf §9 2009-02-23) ersätts/revideras senast i september 2018. Det samlar de krav och önskingar som finns på det offentliga rummet i Vara kommun. Här sätts också förutsättningarna för konstnärlig gestaltning och tillförandet av professionella konstnärers speciella kompetens i sitt sammanhang.

Kommunens konstsyn

Konst tillför samhället många dimensioner. Konst kan uppmuntra, ifrågasätta, bekräfta eller skava. Det är ur demokratisk synpunkt viktigt att diskuss-

ioner startas och pågår. Konstens uppgift är inte att enbart befästa gängse betraktningssätt utan att också så frön till egna tankar och idéer – tekniskt, praktiskt eller mentalt. Vara kommuns konstsamling rymmer alla uttryck, många format och olika tekniker.

Vara kommuns förutsättningar att vara en intressant plats för konstnärlig verksamhet är goda, givet kommunens ambitioner att ha en tydlig kulturprofil. Kommunen som inköpare är en aktör på en marknad där konstnären eller den som är i konstnärens ställe är leverantör. Inköp sker enligt Lagen om offentlig upphandling, LOU.

Konsten integreras i samhällslivet på olika sätt. De offentliga konstinköpen inbegrips i planeringen för livskvalitativt goda miljöer vid ny- och ombyggnad. De ges ekonomiska och fysiska möjligheter att markera en stolt närvaro av kreativitet, framåtanda och inkludering i kommunen. Kommunen ska genom att lyfta in konst och kultur i samhällsutvecklingen föregå med gott exempel för företag och privatpersoner i området.

Konstens egenvärde är av stor betydelse och konstupplevelsen kan i sig vara tillräcklig motivation. Konsten tillför en dimension till platsen där den finns, inspirerar till kreativt tänkande och öppnar nya sätt att betrakta världen. Det konstnärliga verket är en manifestation av det fria ordet. När förutsättningarna för ett konstverk är avtalade är gestaltningen och uttrycket konstnärens bidrag till det offentliga samtalet.

Platsspecifika konstinköp tar sin utgångspunkt i miljön där de ska placeras, vilket inbegriper den konstnärliga aspekten på placeringen. Konstnärsdrivna projekt är en samverkan mellan intentionerna med platsen och konstnärens ambitioner.

Den del av kommunens konstsamling som innehåller löskonst (inte fast monterad) används för att genom lån i första hand tillföra konst i kommunens verksamheter och i andra hand för att göra konst tillgänglig för allmänheten.

Centrala avtal på konstens område, t ex de sk BUS¹¹ och MU¹²-avtalen, följs i Vara kommun.

Kommunens konstinköp ska handhas av konst- och kulturkunniga personer med en hög grad av inflytande från konstnärligt verksamma, verksamhetsföreträdare/andra intressenter när det gäller platsspecifik konst samt tjänstemän från kulturområdet. Kommunens konstsamling inbegriper både fast konst (konst som inte lätt låter sig omplaceras) och löskonst. Inköpen följer kommunens konsturvalsprinciper (bilaga 5).

Vara kommuns utveckling är beroende av sina kreativa invånare och företag som anställer kreativa personer. Lika viktigt är att miljöer där människor vistas är tilltalande och inspirerar till öppenhet och delaktighet. Konsten tar höjd och sticker gärna ut. Kulturen och konsten är därför grundläggande inslag i samhälls- och verksamhetsutveckling.

Konstnärernas möjligheter till utveckling i konstnärskapet såväl som i sitt företagande stöds av olika former av samverkan (t ex med varandra), med till-

¹¹ www.bus.se/juridik-och-fakta

¹² www.kulturradet.se/mu-avtalet

gången på utställningsmöjligheter, med möjligheter till fortbildning och skapande miljöer. Vara kommuns naturmiljöer och speciella ljus utgör god grund för att utveckla koncept för studier och skapande i olika tekniker.

Vara kommuns konstinköp baseras på specificerade behov där det valda konstverket eller konstnärskapet representerar resultat av unika konstnärliga processer. Varje objekt väljs med plats och/eller funktion i åtanke och utifrån givna kriterier.

Bilaga 5: Konsturvalsprinciper

Enprocentsregeln

Enprocentsregeln infördes 1937 för statens fastighetsinnehav. Den innebar att en procent av budgeten för alla nybyggnationer investerades i platsspecifik konst. Allteftersom har regeln kommit tillämpas på såväl regional som lokal nivå och omfattat även renoveringar.

Vara kommun tillämpar enprocentsregeln baserad på investeringsbudgeten för byggnader och infrastruktur baserat på den årliga nettoinvesteringen, dvs efter det att exempelvis statliga bidrag räknats bort.

Procentsatsen läggs i en pott för kommunens konstinvesteringar och används enligt en speciell plan för konstnärlig gestaltning som beslutas parallellt med investeringsbudgeten. Anslaget är inte bundet till specifika objekt utan används för att åstadkomma önskvärda förbättringar i den lokala miljön där konst bedöms kunna skapa det mervärde man eftertraktar.

Konst är resultatet av en konstnärlig process och inbegriper inte t ex anläggningskostnader eller teknisk utrustning.

Konstnärlig gestaltning finns med i byggnationsprocessen från början, så att samordningsvinster i byggnation och installation av konst kan göras.

Scenkonst

Scener för föreställningar av många slag finns i Vara kommun och besöks flitigt. Från den enskilda bygdegården via kyrkorummen till aulor och idrottsarenor ges mängder av framträdanden varje år. Betydelsen av Vara Konserthus för kulturlivet i Vara är mycket stor – som scen, som inspiration och som kunskapscentrum för arrangörer. Utvecklingen av residensverksamheten bidrar till utveckling av konstnärskap och stärker konserthusets renommé och kommunens marknadsföring. Konserthusets lokaler är byggda för scenkonst och ska kunna ge alla format goda lokalmöjligheter. Vara Konserthus har en riksunik profil som inte bara speglar konserthusets ambitioner utan också kommunens. Konserthuset är beroende av ständig utveckling av sina band till andra institutioner, produktions- och bokningsbolag.

Dans

Dans är en visuell konststart utan ord. Det är också en social umgängesform, en idrottsgren och ett sätt att motionera. Dans förekommer som föreningsaktivitet, kommersiell nöjesaktivitet och scenkonst. De flesta former inbegriper både deltagar- och publikperspektiv.

Dans ger goda förutsättningar för människor med olika språk eller olika nivå på gemensamma språk att ta del av och tillgängliggöra sig en konstupplevelse, en gemensam social samvaro eller en fysisk aktivitet.

Konserthusets dansverksamhet stärker den professionella scenkonstdansen och förbättrar tillgängligheten till den för alla åldrar. Genom ett utökat uppdrag från Västra Götalandsregionen 2016-2019 är Vara Konserthus en av fyra dansnoder i regionen. Uppdraget innebär bland annat ett utökat publikarbete och att nå nyanlända genom dans, både som deltagare och publik.

Musik

Musiklivet i Vara kommun bidrar till att höja livskvalitén för väldigt många människor, som deltagare eller publik. Musikverksamheten i Vara kommun bygger på bredd och kvalitet - igenkänning för många och den livsviktiga impulsen att pröva något nytt.

Att skapa musik tillsammans ger positiva folkhälsoeffekter och är viktigt i ett inkluderingsperspektiv. Kulturskolans engagemang bland barn tjänar både som stöd för sådana processer och för enskilda människor genom utveckling av gemensamma intressen (det kulturella "kittet"). Det fungerar även som förutsättning för duktiga musiker och kompositörer i framtidens musikliv (konstartskulturen).

I kombinationen bredd och hög konstnärlig kvalitet bidrar Vara Konserthus till att höja fr a publikens medvetenhet kring kvalitet i kulturell verksamhet generellt och på musikområdet speciellt. Det ger publiken verktyg att betrakta världen med kreativ blick. Vara Konserthus musikutbud är en av de stora reseanledningarna i Vara kommun.

Musiker i Vara kommun skriver ny musik som framförs i olika sammanhang. Genom residensverksamheten¹³ på Vara Konserthus skrivs också ny musik och nya föreställningar skapas, ofta med premiär i Vara. Genom residensverksamheten involveras barn och unga i projekt och får på så sätt musicera med framstående musiker och artister.

Storband

Vara konserthus ansvarar särskilt för storbandsutvecklingen i Västra Götalandsregionen genom att det internationellt uppmärksammade storbandet Bohuslän Big Band ingår i konserthusets organisation. Med hjälp av storbandets musiker har ungdomsstorbandet Next Generation Big Band kunnat starta. Ungdomar från hela regionen spelar regelbundet i konserthuset.

Edmonds Big Band har sin bas i Vara. EBB samarbetar med olika solister, körer och instrumentalister.

Körer

Körverksamheten i Vara är bred och bjuder in människor i alla åldrar. Det finns körer med kyrklig hemvist och profana körer, körer med ett allmänt

¹³ Residens - en artist/konstnär har under en längre tid ett speciellt förhållande till en institution. Tiden används för att ta fram nya produktioner eller pröva nya uttryck och inbegriper i olika grad ett lokalt engagemang.

blandat innehåll eller med speciell repertoar och målgrupp. Körsång är en nationellt sett mycket stor verksamhet som förutom de rent musikaliska aspekterna också spelar stor roll i ett folkhälsoperspektiv. Förutsättningar finns för att ytterligare utveckla körsången i Vara kommun.

Musikstudier

Kulturskolan stödjer unga som vill starta egna band eller satsa på en sångkarriär. Folkbildningens företrädare anordnar instrumentkurser och kan ibland erbjuda replokaler där musikband har möjlighet att spela. Kulturskolorna i Skaraborg anordnar varje år olika workshops på Vara konserthus för elever från olika orter i Skaraborg. En friskola startar gymnasieskola i Vara från höstterminen 2017.

Musikfestivaler

Arrangörer, artister och musiker boende i Vara kommun är goda ambassadörer för utvecklingen av musikfestivaler även i Vara kommun.

Teater

Teaterföreningar för alla som vill prova på teaterlivet både på och utanför scen skapar frimodighet att framträda för andra och ett genuint intresse för teater. Kulturskolan bedriver teaterkurser för barn och unga.

Vara Konserthus och Vara Riksteaterförening har ett etablerat och riksbekant samarbete kring programsättningen av teaterföreställningar på Vara Konserthus.

Nycirkus

Nycirkus¹⁴ är en relativt ny scenkonstform. Vara Konserthus är en av ett tjugotal scener i Sverige som presenterar professionell nycirkus och är en aktiv del i nationella och internationella nycirkusnätverk. Samarbete med Cirkus Cirkör fortlöper över säsongerna, och internationella artister presenteras regelbundet i Vara.

På många håll i Sverige pågår deltagande nycirkusverksamhet, dvs. där amatörer, främst barn och unga, kan vara med. Konserthusets lokalbehov inbegriper lokaler för regelbunden deltagande verksamhet, vilket kan bli mycket populärt även i Vara.

Film

När rörliga bilder har blivit en del av vardagen är det av stor vikt för ett samhälle att det finns en biograf för kvalitetsfilm - film som underhåller, engagerar, skapar debatt eller ger nya perspektiv. Den föreningsdrivna biografen Park Bio i Vara skapar möjligheten att visa olika slags film i bioformat. Biografen visar de mest aktuella filmerna såväl som smalare filmer. Även film med lokalanknytning och amatörfilmer som t ex filmer av kulturskolans elever kan visas i biografmiljö. Skolbioverksamhet etableras i kommunen.

¹⁴ En föreställningsform inom den fria alternativa teatermiljön och som baserar sig på cirkusfärdigheter (Wikipedia)

Slöjd

Slöjden kan ses som ett slags kulturarv som ständigt utvecklas. Fokus ligger på att bevara kunskap genom att utveckla och återskapa det var och en kan göra med sina händer, t ex som kunskap om material och äldre tekniker. Folkbildningen har en viktig roll för att bevara och föra gammal kunskap vidare kring tekniker och material. Slöjd är ett verksamhetsområde att mötas inom när man har olika bakgrund, språk och färdigheter.

Den moderna slöjden ligger dataprogrammeringen närmare än kulturarvet. Den hittar nya material och tekniker och anpassar uttrycken till tiden. Slöjdens långa tradition lever vidare genom olika föreningars och studieförbunds verksamheter men också genom moderna konstnärskap och fria viljor, t ex genom guerillaslöjd eller andra spontana uttryck. För att skapa förutsättningar för en yngre generations slöjdande kan insatser behöva göras. Ett exempel kan vara ett makerspace¹⁵ som erbjuder en plats att skapa och utveckla idéer och ett vidgat lärande baserat på den egna erfarenheten.

Arkiv

Arkivens uppgift är att bevara en allsidig, autentisk och relevant dokumentation av samhällsutvecklingen och har stor betydelse för demokrati, öppenhet och kunskapsutveckling i samhället. Kommunarkivet är på så vis kommunens minne. Samhället behöver minnesinstitutioner för att hitta sin identitet.

Vara kommunarkiv bedriver sedan år 2009 en omfattande verksamhet för ökad digitalisering av arkivhandlingar genom inskanning och fotografering av olika typer av arkivmaterial, äldre såväl som nyare. Förutom inskanning av rena pappershandlingar sker även digitala konverteringar av exempelvis ljudupptagningar och film. Till följd av det utbredda och växande intresset från allmänheten finns ett stort behov av att på olika sätt kunna öka tillgängligheten till arkivets material i dess olika format. Därför beslutade kommunstyrelsen i februari 2016 att bevilja medel till utvecklandet av ett digitalt webbarbiv. Arkivet utvecklar samarbetet med andra arkiv.

Kultur och samhälle

Kulturen i samhällsutvecklingen - Varamodellen

Tillgänglighet handlar om att skapa mötesplatser där olika förutsättningar och erfarenheter möts och lär av varandra. Inbjudan att bidra i kulturella sammanhang skapar mötesplatser som ökar modet att ta kontakt, både hos människor

¹⁵ A makerspace is a collaborative work space inside a school, library or a separate public/private facility for making, learning, exploring and sharing that uses high tech to no tech tools. These spaces are open to kids, adults and entrepreneurs and have a variety of maker equipment including 3D printers, laser cutters, cnc machines, soldering irons and even sewing machines. A makerspace however doesn't need to include all of these machines or even any of them to be considered a makerspace. If you have cardboard, legos and art supplies you're in business. (www.makerspaces.com)

som bott i Vara i generationer och hos nyinflyttade Varabor. Nya möten ger ny utveckling.

Ansvar för all slags integration är gemensamt och kräver samordning och kommunikation. Varamodellen samordnar verksamheter som främjar tillgänglighet genom kultur och ökar kännedomen om befintliga aktiviteter så att målgrupper breddas. Modellen inkluderar kommun, kulturliv, näringsliv, föreningsliv och civilsamhälle och kan tillämpas på fler områden än kultur.

Målet för Varamodellen är att alla människor känner sig välkomna till alla offentliga platser och att genom samordning öka verkansgraden av insatser som görs och resurser som redan finns.

Kulturen som samhällsutveckling – planering med kulturen som grund

Kommunens Översiktsplan tar upp behovet att planera för kultur. Metoder för planering med kulturen som grund¹⁶ (Cultural Planning) bygger på att samhället planeras utifrån det antropologiska kulturbegreppet, dvs människors aktiviteter och syn på sin egen miljö som utgångspunkt och mål, och med fokus på livskvalitet och samband mellan arbetsliv, familjeliv och kulturliv i vid bemärkelse. Metoden går ut på en fördjupad medborgardialog¹⁷, identifiering av lokala resurser, framtidsvisioner för det lokala perspektivet och landsbygdsutveckling med mera. Arbetssättet bygger på delaktighet och människors engagemang i sin egen vardagssituation, kriterier som ofta anges som framgångsrika i folkhälsoarbetet.

Kulturen som samhällsutveckling - Utveckling av Sprinten-området

Etableringen av friskoleverksamhet ihop med utökade möjligheter för Vara Konserthus och Kulturskolan skapar nya möjligheter. Fler utbildningsmöjligheter erbjuds och fler människor kommer att bosätta sig i Vara för kortare eller längre tid. Flödena av människor och utbudet av upplevelser ökar.

Civilsamhälle och ideell verksamhet

Föreningslivet i Vara kommun är brett och aktivt med många engagerade föreningar. Verksamheten är omfattande och berör hundratals människor varje vecka. Infrastrukturen som bär engagemanget är till största delen även den driven av ideella krafter på frivillig grund. De samlingslokaler och idrottshallar som finns i kommunen ägs i regel av föreningar som ansvarar för fastighetskötsel, bokning och uthyrning. Föreningslivet har ett ansvar för att verksamheten är tillgänglig och att den kvalitetssäkras.

Föreningar och andra aktörer skapar i ökande grad besöksmål i form av evenemang och andra upplevelser.

¹⁶ <http://www.noku.no/files/3356/file/att-fanga-platsens-sjal.pdf>

¹⁷ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Medborgardialog>

Vara kommun stöttar föreningslivet genom rådgivning och ekonomiskt stöd och arrangerar två gånger årligen föreningsträffar med olika teman.

Mycket tyder på att det personliga engagemanget hos människor är fortsatt högt medan engagemanget i föreningslivet sjunker. Om samhället ska fortsätta stödja ideella krafter betyder det att man måste hitta nya former för framför allt ekonomiskt stöd som inte kan ges till privatpersoner. Möjligheterna att hitta finansiering för ideell verksamhet utöver kommunens stöd ökar och rådgivning till civilsamhället allt viktigare.

Regelbundna träffar med föreningslivet är ett sätt för aktörer inom kulturlivet att träffas.

Kultur och folkhälsa

Delaktighet och inflytande i samhället är det första av de 11 nationella folkhälsomålen. Där betonas att ”särskild vikt bör läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till social och kulturell delaktighet för ekonomiskt och socialt utsatta personer samt på barns och ungdomars samt äldres möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället”. Kulturlivet är en väg in till delaktighet och inflytande, personlig bildningsgång, upplevelse av livskvalitet och meningsfullhet. Varamodellen är bara ett exempel på hur folkhälsa och kultur samspelar. Kultur som inbegriper fysisk aktivitet har en vedertaget positiv effekt på människor. Andra sysslor har lika stor betydelse om de upplevs som meningsfulla delar i den personliga livskvalitén.

Kultur och internationalisering

Internationalisering, både i lokalt och globalt perspektiv, möjliggör att människor från olika delar av världen möts och på så vis delar erfarenheter från många kulturområden. Med den ökade globaliseringen och förflyttningen av människor kommer världen allt mer till Vara. Kulturella uttryck är en del av det gemensamma språket. Fokus läggs på att på hemmaplan skapa förutsättningar och infrastruktur för internationella möten och utbyten mellan personer som bott länge i Sverige och personer som nyligen flyttat hit. Detta kan göras genom olika kulturaktiviteter så som litteratur, slöjd, dans, mat osv.

Kultur och miljö

Delningsekonomi är ett kulturellt och miljömedvetet betingat fenomen som växer i ekonomisk och social betydelse. Föreningslivet och det ideella engagemanget är delar av delningsekonomin liksom ett antal företeelser i kulturlivet och den lokala ekonomin, t ex retrokoncepten och loppisrörelsen. Bibliotekens sätt att låna ut resurser kan tillämpas på fler områden än litteraturens i ett samhälle som värnar resurseffektivitet, hållbarhet och hushållning med jordens ändliga resurser. Samordning och kommunikation av delningsekonomin uttryck är nästa steg mot ett mer resurseffektivt samhälle.

Kultur och näringsliv

Kulturella och kreativa näringar, KKN

Näringslivsstrukturen i Vara kommun är traditionell i sin sammansättning i bemärkelsen att de största branscherna är tillverkning, handel, byggverksamhet och lantbruk. Dessa näringar är viktiga ur flera perspektiv men parallellt med deras fortsatta utveckling behöver fokus även riktas på nya branscher. För en kommun med kulturprofilering är möjligheterna och förutsättningarna för kulturella och kreativa näringar (KKN) högintressant. För detta kan det emellertid behövas en annan infrastruktur än den som finns idag. För att veta vad som krävs för att en medelstor kommun på landsbygden ska kunna behålla och/eller locka till sig skapande individer behöver kunskapen om de som redan finns i området öka. Utifrån det kan sedan insatser formas som underlättar för att kreativt skapande i företagsform.

Besöksnäring

Framgångsrika och hållbara besöksmål är unika för platsen där de finns. Det gäller oavsett om reseanledningen är ett besöksmål som Sparlösaasten eller ett kommersiellt evenemang som Jordgubbens dag. Fler besökare skapar efterfrågan på övernattnings, restaurangbesök, handel m.m. vilket kommer den bofasta befolkningen till del. Vara har utvecklat flera viktiga reseanledningar, t ex kulturevenemang, scenkonst, måltidsturism och småstadshandel. Också besöksmål av icke kommersiell art så som exempelvis Levene äng eller The Blue Orange drar till sig intresse från besökare. Tillväxtpotentialen för Vara kommun med omnejd när det gäller besöksstrategiska satsningar är stor. Genom en konstruktiv samverkan mellan privata aktörer, offentlig sektor och civilsamhälle stärks platsens attraktionskraft och möjlighet att väcka intresse. Kommunen skapar förutsättningar för aktörer som vill utveckla evenemang och upplevelser i Vara kommun.

Destination Vara arbetar med att öka flödet av människor i och omkring Vara genom att arbeta med större arrangemang och konferenser.

Evenemang

En bygd behöver sina fester. Ett gott värdskap ger mersmak, skapar en trivsam vardagskontakt och goda livsmiljöer. Det är också ett sätt att visa upp bygden och det man är stolt över.

Evenemang är motorn för besöksströmmar och en grund för besöksnäringen. Evenemang bidrar till att skapa förståelse mellan människor och kulturer, är sysselsättningsintensivt och fungerar som katalysator för tillväxt i samhället.

I Vara kommun finns flera aktörer som utvecklat lokala evenemang. Samtliga har arbetats fram med stort engagemang av ideella krafter, ibland i samarbete med lokalt näringsliv. Exempel på föreningar som anordnar event är Aktiva Vedum (flertal arrangemang i Vedumsbygden), S Lundby bygdegårdsförening (Traktorracet), Öttums bygdegårdsförening (Barnfestivalen), LRF (höst- och vårmärknader i Vara), Våra Älskade Barn (Barnkalaset). Vara kommun arrangerar Jordgubbens Dag i samverkan med föreningsliv och näringsliv. Vara kommun har lång erfarenhet av att arrangera Jordgubbens Dag och därför stora möjligheter att attrahera arrangörer även för andra större evenemang.

